

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
Investește în Oameni!

RAPORTUL FINAL

al proiectului „Profesionalizarea carierei didactice – noi competențe pentru actorii ai schimbărilor în educație din județele Brăila și Prahova”

RAPORTUL FINAL
al proiectului "Profesionalizarea carierei didactice
- noi competențe pentru actori ai schimbărilor în educație
din județele Brăila și Prahova"

Cuvânt înainte

„A fi profesor astăzi, într-o Europă a schimbărilor, a unei societăți globalizate, multiculturală, pluralistă și dinamică este o adevărată provocare. Cadrul didactic, factor al schimbării și al progresului, își redefinesc statutul profesional: din executant al unor prescripții sau rețete, el, profesorul, devine factor activ al procesului de învățământ – învață, îi învață pe cei ce învață. Diversitatea paradigmelor educaționale referitoare la competențele profesiei didactice, dinamica socială sau economică, îl transformă pe profesor în agent al schimbării. Personalitatea cadrului didactic devine mult mai complexă, fiind nevoie să răspundă unor solicitări de tip nou. Este nevoie de o redimensionare a statutului profesional al profesiei didactice, de o reșezare a competențelor specifice profesiei, de dezvoltare a competențelor în concordanță cu normele actuale, astfel încât să fie asigurat un proces educațional la standarde de calitate.

Exigențele educaționale actuale impun configurarea unui model al profesiei didactice, în termenii trecerii de la „meserie” la „profesie”. Dacă până acum exercitarea profesiei didactice era bazată mai mult pe asimilări intuitive, imitative prin ucenicie, acum, prin asimilarea unui set de cunoștințe și dezvoltarea competențelor structurate și fundamentate într-un mod profesional, putem vorbi despre profesia didactică, și, în mod special, despre profesionalizare pentru cariera didactică, despre un model al profesiei didactice, unitar, standardizat, recunoscut în spațiul european și național. ”¹

---

¹ Elena Nicoleta Mircea, (2011) Formarea continuă – Premisă a profesionalizării carierei didactice

Deoarece lumea pentru care profesorii îi pregătesc pe tineri este în continuă schimbare, iar competențele profesorilor trebuie să țină pasul cu aceste schimbări și să evolueze și ele pentru a acoperi nevoile de educație ale elevilor, nici o formare inițială nu este suficientă în a pregăti un profesor pentru o carieră didactică de 30-40 de ani. Proiectul „Profesionalizarea carierei didactice – noi competențe pentru actori ai schimbărilor în educație din județele Brăila și Prahova” a contribuit la creșterea performanței didactice din cele două județe prin programele de formare dezvoltate și acreditate și prin calitatea formării furnizate, suprapunându-se peste o nevoie acută a sistemului educațional românesc, respectiv dobândirea unor noi abilități de către cadrele didactice, devenind astfel, factori de competitivitate și asigurând oportunități în vederea participării pe o piață a muncii modernă și flexibilă.

Inspector Școlar General
Prof. Iulian Danielescu
Manager de proiect

Grupul țintă al proiectului a fost format din 2000 de cadre didactice, din care:

- Tineri absolvenți sub 35 de ani, debutanți în cariera didactică;
- Cadre didactice/ presonal didactic din învățământul preșcolar;
- Cadre didactice/ personal didactic din învățământul primar;
- Cadre didactice/ personal didactic din învățământul profesional și tehnic;
- Cadre didactice/ personal didactic din învățământul secundar inferior.

Formarea cadrelor didactice - o educație continuă modernă

De la nevoie la programele de formare

Evoluția și procesele de transformare a societății înregistrate în ultimii ani și tranziția către o societate bazată pe cunoștere reprezintă provocări și la nivelul sistemului de educație și formare profesională. Alături de asigurarea accesului la educație, de dobândirea unui nivel ridicat de calificare, relevanța și calitatea pregătirii celor care învață devine semnificativă.

Bazate pe cercetări realizate de specialiști în educație, programele de formare din cadrul proiectului au fost construite pe nevoia sistemului de a dezvolta un nou set de competențe pentru cadrele didactice, corelate cu rolurile acestora în procesul de educație: completarea competențelor deficitare la nivelul utilizării noilor tehnologii informaționale (în special cadrele didactice din mediul rural și cele cu o vârstă mai înaintată), la nivelul înțelegerii și utilizării elementelor fundamentale de teoria și metodologia curriculum-ului, la nivelul soluționării și gestionării situațiilor de criză, la nivelul managementului clasei de elevi, la nivelul utilizării unor metode activ-participative, interactive de predare-învățare-evaluare, la nivelul

proiectării, planificării, evaluării și monitorizării, a managementului propriei persoane și dezvoltării profesionale.

Astfel, programele de formare dezvoltate, acreditate și furnizate în proiectul ActorED au venit în întâmpinarea nevoii de sprijinire și motivare a cadrelor didactice de a participa la programe inovatoare de formare profesională care să le faciliteze utilizarea metodelor actuale, conforme contextului în care se află școala azi.

Deși inițial a fost planificată acreditarea unui singur program de formare, în cadrul proiectului au fost acreditate 4 programe de formare distincte, fiecare cu câte 89 de ore și 25 de credite profesionale.

Programele de formare dezvoltate, acreditate și derulate în cadrul proiectului ActorED au fost:

- Formarea competențelor IT în procesul didactic
- Proiectarea și implementarea curriculum-ului centrat pe competențe
- Managementul clasei - Gestionarea situațiilor de criză
- Metode interactive de predare – învățare

Programele de formare au fost concepute și acreditate cu desfășurare numai în week-end (câte 8 ore sâmbăta și 8 ore duminica). Cele 4 programe de formare au beneficiat de resurse informaționale actuale, prelucrate științific de specialiști în domeniile programelor dezvoltate și în domeniul formării continue a cadrelor didactice, pentru fiecare program de formare fiind dezvoltat câte un suport de curs (aproximativ 150 de pagini fiecare), care au constituit manualul de formare al grupului țintă din cadrul proiectului. Echipele de conceptori au adus în atenția participanților la formare din cele 2 județe suporturi de curs structurate, adaptate nevoilor de formare a adulților, actualizate și prelucrate psihopedagogic, astfel încât atât parcurgerea lui, cât și utilizarea la curs sau aplicații, să fie facile. Au fost publicate și distribuite 2050 de manuale și 262 CD-uri cu suportul de curs

Formarea cadrelor didactice – dezvoltarea competențelor

Activitatea de formare a fost principala activitate a proiectului ActorED, fiind strâns legată de toate celelalte activități ale proiectului, respectiv de activitatea de concepție a programelor analitice, a suporturilor de curs, acreditarea programelor de formare, dezvoltarea platformei e-learning, diseminarea și schimbul de bune practici etc.. Fiind o activitate amplă, complexă și diversificată pe cele 4 programe de formare, ce a presupus utilizarea de resurse variate (resurse umane, temporale, financiare etc.), pentru desfășurarea eficientă, a presupus elaborarea și implementarea unor serii de proceduri (procedura de selecție a formatorilor, procedura de formare, procedura de monitorizare), cu ajutorul cărora s-a urmărit realizarea rezultatelor așteptate și a indicatorilor proiectului.

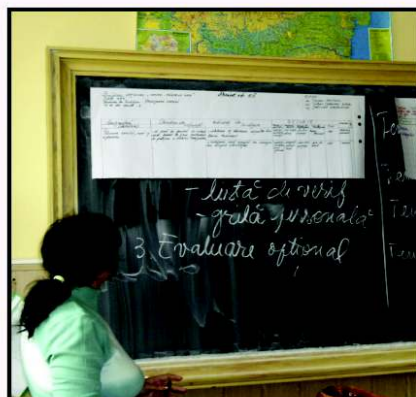
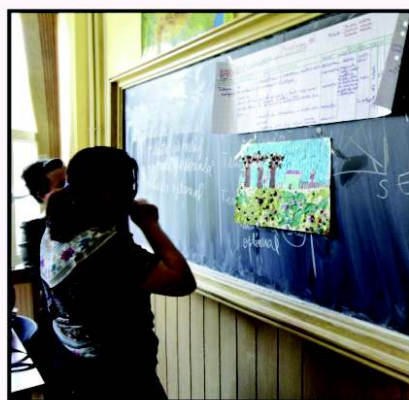
Resurse temporale - Program/orar:

Derularea celor 5 serii de formare a respectat întocmai planificarea și orarul stabilit, după cum urmează:

SERIA	PERIOADA DE FORMARE	NUMĂRUL CURSANȚILOR		TOTAL PARTICIPANȚI
		Brăila	Prahova	
Seria 1	02.04.2011-21.07.2011	200	201	401
Seria 2	03.09.2011-18.02.2012	208	203	411
Seria 3	18.02.2012 - 22.07.2012	240	226	466
Seria 4	15.09.2012-24.02.2013	240	236	476
Seria 5	02.03.2013-21.07.2013	268	240	508

Resurse materiale – spații de formare

Locațiile utilizate pentru defășurarea formării, atât în județul Prahova, cât și în județul Brăila, au fost adaptate activităților didactice. Pentru curs au fost utilizate câte două săli de câte 100 de locuri, iar pentru aplicații au fost utilizate câte 8 săli în fiecare județ. Fiecare sală de curs și aplicații a dispus de laptop, videoproiector, flipchart și a corespuns nevoilor de formare a adulților. În cadrul proiectului, 3 locații de formare au fost dotate cu câte 25 computere.

Resurse umane – formatori și asistenți formatori

Peste 50 de formatori și asistenți formatori au fost selectați în funcție de competențe și acreditați în vederea realizării formării continue pentru cele 4 programe de formare. Titularii de curs au fost cadre didactice universitare (asistent, lector, conferențiar, profesor) cu doctorat în domeniul de competențe corespunzător programului de formare, iar titularii de aplicații au fost cadre didactice universitare și cadre didactice din învățământul preuniversitar cu licență, master sau doctorat în domeniul de competențe corespunzător programului de formare sau absolvent al unui program de formare continuă de lungă durată. Pentru fiecare program de formare a existat un coordonator ce a asigurat comunicarea cu toți formatorii și asistenții din cadrul programului de formare și cu echipa de management. Pe parcursul desfășurării activității de formare s-au organizat întâlniri de lucru cu formatorii și asistenții formatori cu scopul de a îmbunătăți strategiile de formare preluând exemple de bune practici împărtășite de formatori și cursanți, precum și de a remedia diverse probleme identificate pe parcursul desfășurării activității etc.

Formarea propriu-zisă și monitorizarea formării:

Cursurile fiecărui program de formare s-au desfășurat pe parcursul a 3 zile de week-end în fiecare locație. Activitățile de curs s-au derulat conform orarelor corespunzătoare fiecărei serii și locații, cu echipele de formatori desemnate. Fiecare program de formare a avut câte 4 module de studiu, orele fiind repartizate astfel: câte 6 ore de curs, 12 ore de aplicații, 3 ore de evaluare pe parcurs și 5 ore de evaluare finală pentru fiecare program. Parcurgând cele 4 programe de formare, cursanții au acumulat un total de 25 credite și 89 de ore pe fiecare program de formare.

Aplicațiile fiecărui program de formare s-au desfășurat pe parcursul a 6 zile de week-end în fiecare locație din cele două județe, cu câte aproximativ 25 de cursanți în fiecare din cele 8 locații/județ. În cadrul acestor activități didactice fiecare participant a valorificat propria experiență și și-a îmbogățit-o din exemplele discutate și analizate în echipă. Asistenții formatori au dezvoltat situații practice educaționale specifice sistemului de învățământ preuniversitar, pe specializarile și nivelurile de învățământ solicitate de cursanți, au analizat documente educaționale de lucru specifice, au soluționat situații concrete apărute în

cadrul demersurilor de formare continuă, și-au adaptat discursul didactic în funcție de nevoile și solicitările formabililor, au elaborat documente specifice proiectului și formării continue.

Monitorizarea formării a presupus vizite în cadrul cursurilor, discuții, observații realizate în timpul activității de formare propriu-zise, cât și ședințe/întâlniri de lucru cu formatorii/asistenții, cursanții sau chiar membri ai echipei de management, atunci când situațiile au solicitat astfel de abordări. Monitorizarea formării are în vedere și completarea documentelor doveditoare formării (liste de prezență, condici, materiale didactice, realizarea fotografiilor sau a filmelor cu secvențe de situații didactice concrete ce subliniază situații de criză, utilizarea unor metode, exemple, jocuri de rol etc.). Prin acest tip de monitorizare s-a urmărit și surprinderea directă a stărilor formabililor (motivaționale, emoționale de satisfacție / insatisfacție), comunicarea directă cu formabilii și chiar soluționarea pe loc a anumitor aspecte, inițierea unor întâlniri de lucru spontane pe probleme specifice (conectarea și accesarea surselor de informare pe internet, proiectarea opțiunilor, soluționarea unor situații de criză deosebite, analiza valențelor educative a metodelor din perspectiva postmodernă).

În total au fost formate 2262 de cadre didactice din județele Brăila și Prahova, din care 2258 au obținut certificarea, reprezentând un procent de 97% din totalul persoanelor formate, depășindu-se astfel indicatorul asumat prin Cererea de finanțare (90%) privind rata certificării.

Platforma e-learning – inovare și schimb de experiență

Acest proiect a avut la bază o platformă de instruire dinamică, dezvoltată modular sub un mediu orientat obiect. Altfel spus, este un sistem de management al cursurilor (CMS), un pachet software creat pentru a ajuta profesorii să realizeze cursuri de calitate online și să coordoneze rezultatele celor care învață. Accesul pe platformă a fost securizat, fiecare utilizator având acces la propriul spațiu de lucru prin intermediul unui cont și a unei parole.

The screenshot shows a web browser window with the URL www.actor.edmasterprof.ro. The page title is "Profesionalizarea carierei didactice". The header includes logos for the European Union, the Romanian Government, and the Ministry of National Education. The main content area features the ActorEd logo and the following text:

Bun venit pe platforma educațională ActorEd!
Vă mulțumim pentru că ați ales să participați la aceste cursuri și vă dorim o călătorie de învățare cât mai plăcută.

Echipa ActorEd

Continutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Pentru informații detaliate despre celelalte programe cofinanțate de Uniunea Europeană, vă invităm să vizitați <http://www.fonduri-ue.ro>.

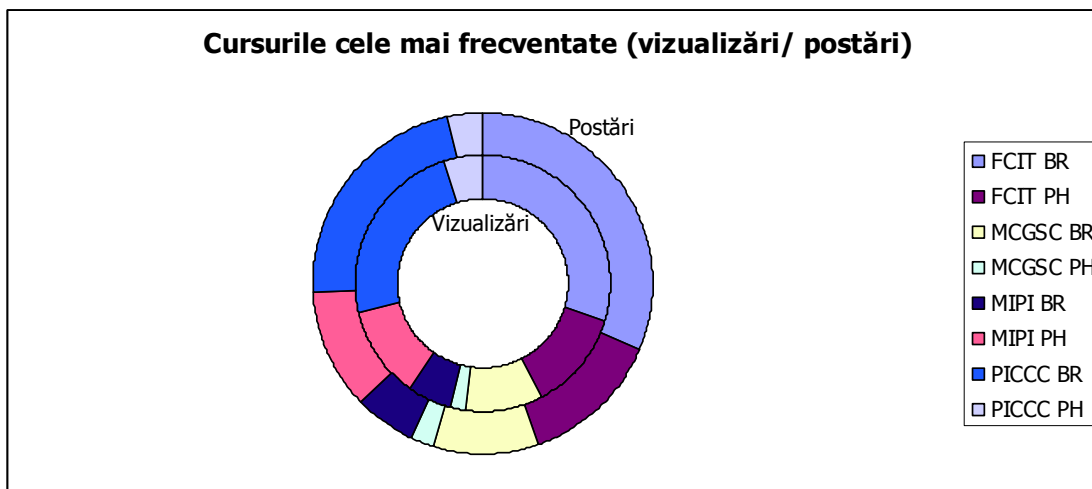
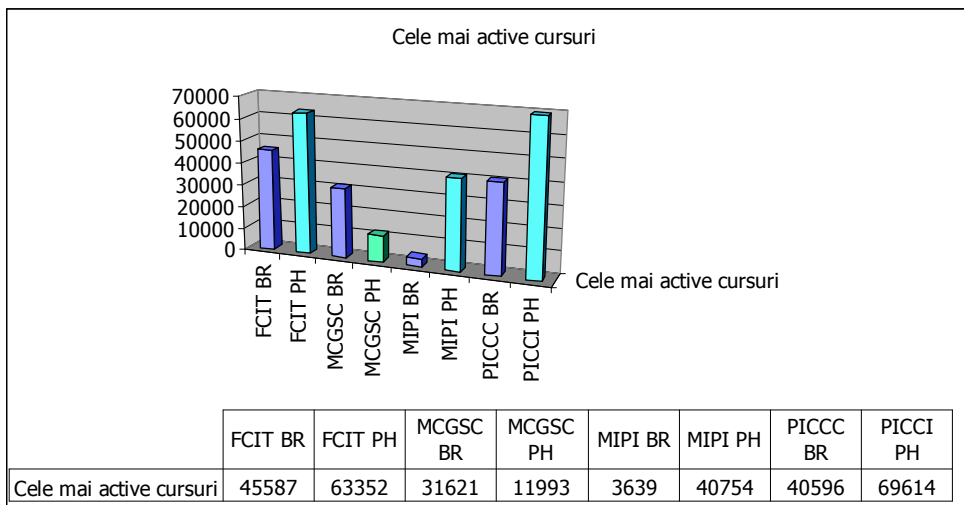
Componenta grupelor de seminar pentru cursanții din județul Prahova poate fi găsită în secțiunea cursului de Formarea Competențelor IT.

Nu sunteți logat. (Logare)

moodle

Interacțiunea dintre profesor și cursant a fost realizată cu ajutorul unor instrumente specifice: forum, chat, mesagerie etc. Platforma e-learning a găzduit patru module de cursuri: „Formarea Competențelor IT în procesul didactic”, „Proiectarea și implementarea curriculumului centrat pe

competențe", „Managementul clasei-Gestionarea situațiilor de criză” și „Metode interactive de predare-învățare”. Din activitatea desfășurată de cadrele didactice pe platformă vă prezentăm următoarele rezultate:

Promovarea importanței formării continue

Schimb de bune practici

În cadrul proiectului au fost organizate două evenimente de schimb de bune practici, fiecare vizând căi de diseminare a informațiilor diferite: un eveniment de schimb de bune practici între proiecte similare și un eveniment de schimb de bune practici între formatori și formabili.

Primul eveniment s-a desfășurat în perioada 12-14 octombrie 2012 și au participat persoane din echipele de implementare a 3 proiecte similare

derulate în alte zone ale țării, respectiv parteneriate între județele: Mehedinți – Caraș-Severin, Dâmbovița - Buzău și Harghita – Neamț. Activitățile desfășurate în cadrul evenimentului au presupus identificarea bunelor practici în procesul de formare, de la atragerea și menținerea grupului țintă, metode de organizare a cursurilor, metode de predare, comunicarea între formabili și formatori, instrumente utilizate, la modalități de atingere a obiectivelor orizontale în cadrul programelor de formare și forme de diseminare a importanței formării continue. În cadrul conferinței au fost identificate/dezbătute și vulnerabilități ale procesului de formare, fiind propuse activități concrete de îmbunătățire a procesului de formare profesională continuă la nivel de sistem.

Această activitate a identificat punctele tari și punctele slabe în ceea ce privește formarea cadrelor didactice în general și a evidențiat aspecte comune și metodele diferite utilizate în parteneriatele proiectelor similare. Astfel, grupurile celorlalte parteneriate au dorit să afle modalități de organizare, de motivare, de responsabilizare a actorilor educaționali implicați în programele de formare, iar echipa proiectului a

identificat modalități diferite de valorificare a platformei, precum și posibile strategii de asigurare a sustenabilității proiectului prin formare.

Alte aspecte sesizate din partea colegilor implicați în proiecte similare a fost motivarea cursanților, mai ales a celor din rural, motivarea formatorilor, strategiile de formare și evaluare.

Din aplicarea instrumentelor de monitorizare și a feed-back-ului solicitat de formatori, a fost subliniat faptul ca există un nivel mulțumitor de satisfacție la cadrele didactice formate. programul de formare oferit răspunzând așteptărilor cursanților.

Un alt interes manifestat de grupurile celorlalte parteneriate l-a reprezentat impactul la clasă în urma formării cadrelor didactice. Coordonatorii de formare din proiect au explicat modalitățile de verificare a acestora, precum și instrumentele utilizate, subliniând că nivelul pregătirii candidaților la examenul pentru gradul didactic II și I ce vin să-și susțină aceste examene la Unuversitatea Petrol-Gaze din Ploiești, este sesizabil mai ridicat în rândul celor ce au absolvit cele patru programe de formare în cadrul proiectului. Rezultatele elevilor, aprecierile acestora și ale părinților, aprecierile colegilor și ale celor din conducerea instituțiilor de învățământ de unde provin absolvenții programelor de formare pot fi un indiciu relevant pentru acest aspect.

A fost menționat și faptul că așteptările cursanților pe care le-au avut la începutul cursului, le-au considerat îndeplinite la evaluarea finală. Atât la evaluarea pe parcurs, cât și la evaluarea finală cursanții au apreciat că, pe lângă așteptările proiectate, au câștigat și alte beneficii (împărtășirea experiențelor educaționale între colegi, între cursanți și formatori, încredere, toleranță, responsabilitate).

A fost subliniat și gradul de noutate asigurat de conceptori la dezvoltarea și acreditarea programelor de formare. Acesta a fost sesizat și de către cursanți. „Gestionarea situațiilor de criză” constituie o temă care stârnește interesul cadrelor didactice, ca mediatori și manageri de caz, pentru toate situațiile ce apar în clasa de elevi. Proiectarea și implementarea curriculum-ului centrat pe competențe este deja un trend în practica educațională națională. Fără competențe IT nimic nu se mai poate organiza, implementa și evalua, iar instrumentele care stau la baza acestui curs sunt cele mai răspândite și mai noi în sistemul educațional național.

Cel de-al doilea eveniment s-a desfășurat în perioada 23-25 august 2013 și au participat formabili, formatori și membri ai echipei de implementare a proiectului. Obiectivul conferinței a fost identificarea bunelor practici în derularea procesului de formare și a implementării proiectului. Formatorii și formabilii au dezbătut modalități de realizare a obiectivelor formării și a evaluării, aspecte inedite în formarea, exersarea și dezvoltarea (în funcție de nivelul formabililor) unor competențe, modalități de utilizare a resurselor informaționale, temporale, umane, materiale, modalități specifice de implementare a instrumentelor de lucru, modalități de valorificare a strategiilor didactice specifice formării continue.

Formatorii și cursanții au considerat ca bune practici identificate în procesul de formare următoarele:

- modalitatea de preînscrisere a cursanților și extinderea selecției cursanților și în mediul rural din cele două județe;
- identificarea nevoii concrete de formare a cursanților și dezvoltarea programelor plecând de la aceasta;
- constituirea grupelor eterogene de cursanți, în special în cadrul aplicațiilor programelor de formare;
- informarea cadrelor didactice referitor la programele de formare acreditate, prin includerea acestora în oferta Caselor Corpului Didactic din cele două județe;

- realizarea și publicarea culegerii de programe opționale și atingerea conceptelor obiectivelor orizontale ale proiectului în timpul formării;
- comunicarea: formatori-cursanți, realizată după criteriile psiho-pedagogice, cursant-cursant, continuată și după programul de formare, formator-formato, apreciată la nivel de program.

Membrii echipei de implementare a proiectului au dezbătut practici curente în conceperea, organizarea și desfășurarea formării (aspecte financiare, materiale, umane) și au identificat bune practici ce au asigurat succesul implementării proiectului, experiențe pozitive și negative în derularea și finalizarea proiectului.

- Ca elemente ce sporesc eficiența programelor de formare au fost identificate: pregătirea și experiența, profesionalismul și abordările formatorilor, organizarea și structurarea programelor de formare, tematica atractivă și actuală, exemplele, strategiile și instrumentele utilizate și dezvoltate în cadrul programelor de formare;
- Au fost exemplificate numeroase contexte educationale concrete (în activitatea didactică la clasă) de valorificare a competențelor, cunoștințelor și atitudinilor dobândite sau dezvoltate în cadrul programelor de formare;
- S-au enumerat beneficii ale elevilor de pe urma parcurgerii cursurilor de formare profesională continuă de către cadrele didactice, care aplică imediat noile achiziții în materie de competențe, transformându-le în rezultate imediate (inițiative și proiecte ale elevilor, competențe și cunoștințe structurate și predate cu ajutorul unor metode active-participative, conștiente, interactive, utilizarea noilor tehnologii informaționale de către profesori determină ușurința și accesarea lor și de către elevi, în sarcini de lucru specific formulate de cadrele didactice);
- Ca valoare adăugată au fost enumerate: publicații cu produsele activității cursanților, proiecte și inițiative de dezvoltare instituțională, dezvoltare curriculară, dezvoltare a parteneriatelor și relațiilor cu comunitatea;
- Importanța formării continue a fost sintetizată prin sintagme precum: *timp câștigat, timp utilizat pentru noi și elevi, formare și dezvoltare profesională și personală, experiențe noi, utile și necesare;*

orizontale s-au dat exemple de situații concrete ce pot fi întâlnite:

- egalitate de șanse – au fost propuse opționale ce vizează toleranța, nediscriminare etnică, sexuală, financiară, religioasă – *Tradiții și obiceiuri la romi, Bunele maniere, Consiliere și orientare în carieră*;
- îmbătrânire activă – *Tradiții și obiceiuri locale* (invitați, în cadrul anumitor lecții, bătrânii satului pentru a transmite elevilor tradiții și obiceiuri străvechi) - *Meserii tradiționale și moderne*;
- utilizarea noilor tehnologii informaționale - au fost concepute opționale de IT - *Calculatorul și .... (matematica, chimia, biologia etc.)*;
- dezvoltare durabilă - au fost propuse opționale precum *Educație sanitară, sexuală, rutieră, antreprenorială, culinară, vestimentară, estetică, morală*).

Culegerea de CDS-uri a fost publicată în 700 de exemplare, are 5 volume (câte unul pentru fiecare serie de formare) și conține, în total, 103 programe de opțional și 264 de autori, după cum urmează:

Volumul 1	9 CDS-uri	17 autori
Volumul 2	14 CDS-uri	26 de autori
Volumul 3	15 CDS-uri	36 de autori
Volumul 4	21 CDS-uri	63 de autori
Volumul 5	44 CDS-uri	122 autori

Calitatea și impactul programelor de formare:

Cercetarea s-a realizat prin aplicarea unui chestionar ce a urmărit să culegă informații despre organizarea și desfășurarea programului de formare, despre rezultatele obținute, impactul estimat și eventualele dificultăți întâmpinate în procesul de formare.

Obiectivele specifice activității de formare profesională continuă desfășurate în proiect au fost:

- însușirea de noi concepte și idei privind îmbunătățirea activității de predare-învățare;
- asigurarea unor resurse educaționale variate și utilizarea acestora în vederea sporirii cunoștințelor de management al clasei, a perfecționării strategiilor de instruire, a metodelor de predare și evaluare, al utilizării IT în procesul instructiv-educativ;
- asigurarea suportului necesar pentru proiectarea și implementarea de noi experiențe didactice de îmbunătățire a procesului de predare-învățare.

Impactul așteptat al programului de formare este schimbarea în ceea ce privește abordarea conceptuală și atitudinală a predării-învățării-evaluării școlare. Producerea schimbării antrenează un ansamblu de cerințe și presupune răspunsul exemplar dat de formatori la nevoile, în continuă schimbare, ale grupului de cadre didactice și ale fiecărui individ în parte.

Firul roșu al studiului poate fi sintetizat în următorul obiectiv: Analiza și evaluarea de impact - schimbarea concepției și practicilor profesorilor privind managementul clasei de elevi și curriculum centrat pe competențe.

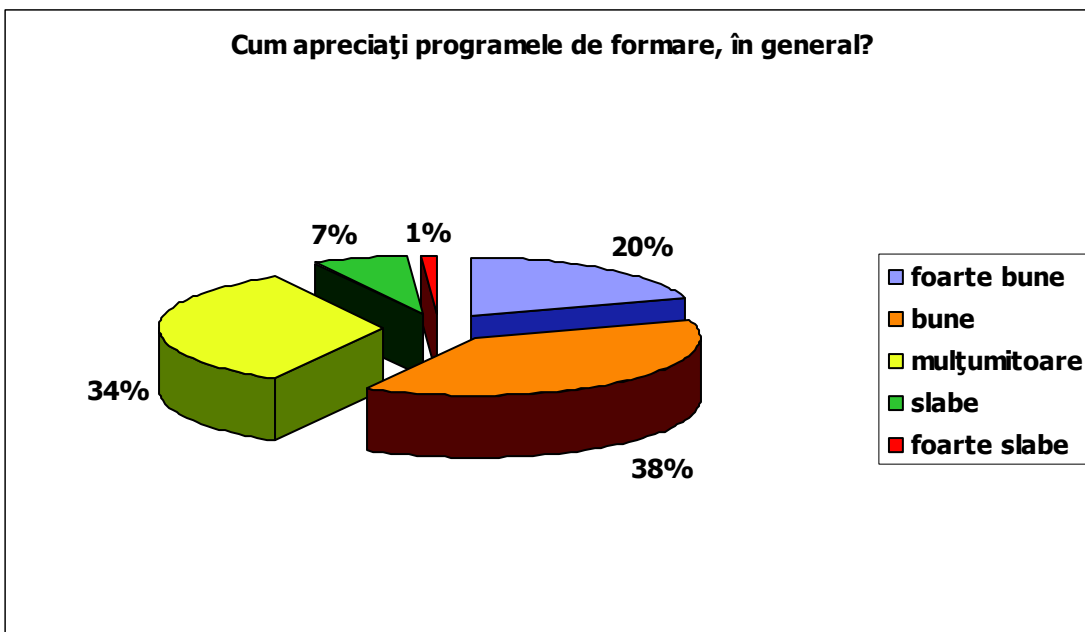
Ipoteza 1. *Dacă profesorii beneficiază de un program structurat de formare directă, care cuprinde formare directă, dialoguri profesionale, aplicare la clasă a celor învățate sub îndrumare și interasistențe, crește gradul de probabilitate că ei vor realiza o schimbare benefică din punct de vedere conceptual și practic-aplicativ, a modalităților de predare-învățare-evaluare.*

Ipoteza 2. *Dacă profesorii vor parcurge un program de formare structurat și vor realiza o schimbare benefică din punct de vedere conceptual și practic-aplicativ, a modalităților de predare-învățare-evaluare, la nivelul elevilor se va produce o schimbare a atitudinilor față de învățare, a motivației pentru învățare, a modului de comunicare și relaționare.*

Impactul așteptat al programelor de formare se referă, în cazul profesorilor, la producerea unei schimbări la nivelul concepției și practicii didactice, generând un salt în calitatea prestației didactice și, implicit, o schimbare atitudinală la nivelul elevilor.

Pentru verificarea ipotezelor s-a optat pentru o cercetare **cantitativă**, în complementaritate cu cea **calitativă**. Frecvent, cele două tipuri de cercetare s-au întrepătruns, s-au sprijinit și potențat reciproc, devenind complementare. Cercetarea a fost făcută pe un eșantion format din 1000 de persoane, câte 200 de cadre didactice din fiecare serie de formare din cadrul proiectului.

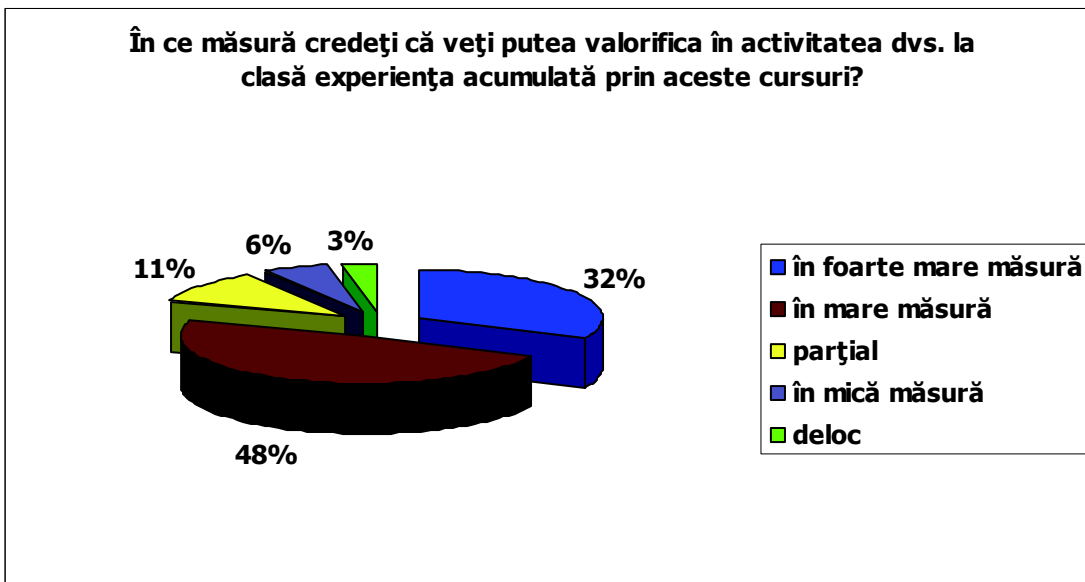
În continuare vă prezentăm câteva dintre rezultatele acestui studiu:

După cum arată și graficul răspunsurilor, există un nivel mulțumitor de satisfacție al cadrelor didactice formate, iar un procent de peste 50% au apreciat programul de formare ca fiind bun și foarte bun. Procentele obținute ne indică o creștere a calității instrucției. Putem concluziona că, în mare parte, așteptările cursanților au fost satisfăcute la un nivel bun și foarte bun.

Elaborarea și dezvoltarea programului de formare, în spiritul modelului metodologic propus, a generat un impact educațional profesional superior efectelor practicilor curente. Rezultatele de mai sus

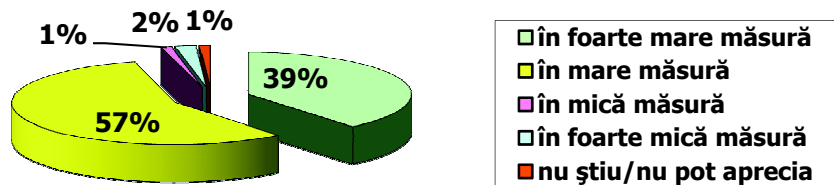
confirmă faptul că activitățile de formare, autoeducația, instrucția trebuie neaparat să fie cuprinse în programul național de educație a adulților.

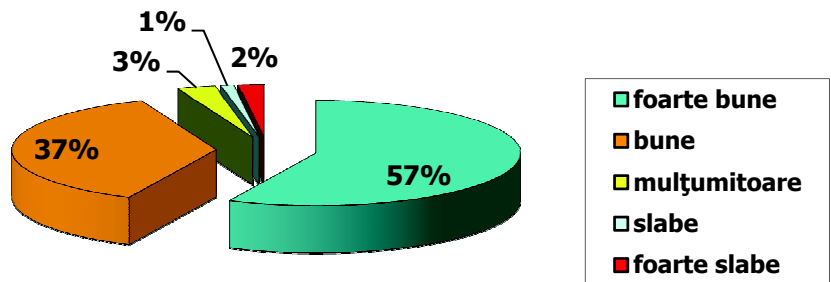
După cum se observă în graficul de mai sus, răspunsurile indică faptul că profesorii formați doresc să valorifice cele învățate în activitatea lor instructiv-educativă cu elevii, considerați principalii beneficiari și cei care orientează alegerile personale în aria formării, cu alte cuvinte, un criteriu în aprecierea achizițiilor în planul profesional sau al dezvoltării personale.

80% din cadrele didactice chestionate consideră că vor valorifica în mare măsură și în foarte mare măsură informațiile și competențele dobândite prin programul de formare. Obiectivele programului de formare au fost înțelese, acceptate și asumate de subiecții investigați, aceștia declarând că vor valorifica experiența acumulată la cursuri.

În ce măsură evaluarea continuă a fost planificată și realizată astfel încât să sprijine autoevaluarea și reflecția asupra învățării?

Cum apreciați calitatea documentelor de curs?

Aceste rezultate indică faptul că, formabilii au știut încă de la început care vor fi momentele evaluării și în ce vor consta acestea. Această transparență a sprijinit și a încurajat autoevaluarea și reflecția asupra învățării. Formabilii au devenit astfel conștienți că sunt actori ai propriei formări.

Materialele și documentele folosite la curs în cadrul modulelor de formare reprezintă aspecte importante pentru buna desfășurare a acestora, deoarece susțin activitatea formatorului și asigură contextul favorabil pentru participarea activă a cursanților. Astfel că, aproximativ 94% dintre subiecții chestionați fac aprecieri pozitive față de calitatea documentelor de curs.

Informare și publicitate

Activitatea de informare, promovare și publicitate a fost desfășurată pe tot parcursul implementării proiectului și a avut ca scop creșterea gradului de conștientizare asupra importanței formării profesionale continue, informarea cadrelor didactice din județele Brăila și Prahova referitor la programele de formare profesională oferite prin proiect, promovarea bunelor practici identificate și diseminarea rezultatelor obținute în cadrul proiectului.

Ce ne-am propus vs. ce am obținut? - indicatori de realizare

Realizarea logoului proiectului și a documentelor personalizate (word, excel, powerpoint)	✓
Realizarea, producerea și distribuirea materialelor promoționale: 3000 pliante, 3000 broșuri, 1000 buletine informative, 80 autocolante, 2500 pixuri, 2500 mape, 5 bannere	✓
Realizarea paginii web a proiectului și actualizarea permanentă	✓
Organizarea conferințelor de presă: una de lansare, 2 de progres și 1 finală	1 conferință de lansare, 2 conferințe e progres și 2 conferințe finale

- liste de semnături pentru distribuirea materialelor în cadrul cursurilor de formare, listă de prezență pentru distribuirea materialelor în cadrul evenimentelor organizate în proiect;
- plan de activități dedicat atingerii obiectivelor orizontale;
- bază de date cu ghiduri de bune practici pe teme obiectivelor orizontale;
- planificare a aparițiilor comunicatelor în mediul online și în ziare;
- comunicate de presă realizate și publicate pe website-ul proiectului, ale partenerilor și în mediul online;

Valori adăugate obținute prin activitatea de informare, promovare și publicitate:

- realizarea a două buletine informative, din care doar unul (buletin informativ nr.2) a fost publicat în 1000 de exemplare, primul fiind publicat pe website-ul proiectului;
- realizarea și afișarea unui banner web al proiectului;
- un parteneriat cu proiectul *Și pe noi nu ne întrebați?* ce a avut ca scop promovarea diversității în rândul elevilor, fiind vorba de un concurs pentru elevi. În urma acestui parteneriat a fost postată pe site-ul proiectului *Și pe noi nu ne întrebați?* sigla ActorED împreună cu link către website-ul proiectului, asigurându-se un transfer de informații și bune practici
- 5 articole publicate, în regim gratuit, în suplimentul ziarului Obiectiv Vocea Brăilei referitor la educație;
- 1 reportaj TV difuzat de Prahova TV în urma conferinței de progres din Prahova;
- realizarea unui album foto digital cu imagini din timpul formării și al activităților desfășurate în proiect;
- filmarea și publicarea pe website-ul proiectului a două sesiuni de informare pe teme de discriminare;
- publicarea banner-ului web în newsletter-ul electronic edumanager.ro, care este transmis prin e-mail către 4.000 de abonați ai fluxului de știri;
- publicarea comunicatelor de presă în website-ul anunturiobiectiv.ro și în newsletter-ul electronic edumanager.ro, fără costuri suplimentare;

Activitatea de informare, promovare și publicitate în cifre:

- 19 comunicate de presă publicate în mediul online, cu peste 100 de apariții, din care aproximativ 20% sunt preluări;

Activități dedicate obiectivelor orizontale

Discriminarea în mediul școlar – un element de plus valoare al proiectului

Promovarea principiilor egalitate de șanse, dezvoltare durabilă, îmbătrânire activă și inovare și TIC reprezintă o prioritate orizontală a intervențiilor FSE, iar, din această perspectivă, proiectul ActorED a urmărit asigurarea respectării acestor principii în cadrul tuturor activităților derulate, cât și creșterea conștientizării grupurilor țintă asupra necesității unei schimbări de mentalitate și atitudine la nivel de individ, pentru a combate inegalitățile sociale și discriminarea și a genera o responsabilitate sporită față de mediu și generațiile viitoare.

Deoarece obiectivele orizontale menționate mai sus conțin subiecte vaste, greu de abordat într-o perioadă de timp limitată, activitățile dezvoltate în scopul promovării obiectivelor orizontale au reprezentat atât un întreg demers de combatere a discriminării în mediul școlar și de demontare a stereotipurilor și prejudecăților vehiculate în sistemul de învățământ, cât și furnizarea de informații și instrumente utile cadrelor didactice pentru a desfășura activități educative cu elevii.

Demersul a debutat cu realizarea unui ghid de bune practici pentru aplicarea principiului nediscriminării în mediul școlar, ce a fost publicat și distribuit în 2000 de exemplare, reprezentând suportul teoretic al sesiunilor de informare desfășurate cu grupul țintă în timpul procesului de formare.

Obiectivele sesiunilor de informare au fost:

- Familiarizarea participanților din grupul țintă cu o serie de concepte cheie: stereotipuri, prejudecăți, discriminare, stigmatizare. Aceste concepte au fost detaliate și în ghidul de practici pentru aplicarea principiului nediscriminării în activitățile didactice, distribuit în cadrul sesiunilor de informare.
- Sensibilizarea participanților din grupul țintă cu privire la problematica discriminării în mediul școlar, prin identificarea principalelor grupuri vulnerabile și prezentarea problemelor specifice cu care se confruntă reprezentanții acestora.
- Prezentarea Ghidului de practici pentru aplicarea principiului nediscriminării în activitățile didactice ca instrument util în organizarea activităților care să stimuleze respectul pentru diversitate al elevilor.

Discuțiile în cadrul sesiunilor de informare au pornit prin jocul "Horoscopul stereotipurilor" prin intermediul căruia s-au evidențiat într-un mod creativ stereotipuri cu privire la diverse grupuri vulnerabile.

Exemplu: *Zodia Rom*

Ai înaintea ta o viață plină de griji. Copil fiind, nimeni nu va dori să joace fotbal cu tine și, de cele mai multe ori vei suporta bătăile celorlalți colegi de joacă. Vei termina cel mult zece clase, iar profesorii te vor pune să stai mereu în ultima bancă. Se vor feri să te întrebe ceva în timpul inspecțiilor și se vor bucura atunci când lipsești de la școală. Atenție mare: în jurul vârstei de 20 de ani vei primi o ofertă de nerefuzat din partea unor oameni dubioși. Refuz-o, pentru că în caz contrar vei intra la închisoare. La vârsta de 30 de ani vei găsi un post de muncitor necalificat la o firmă de salubritate și vei munci din greu pentru a-ți crește copiii.

După lecturarea horoscopului, a urmat o parte de procesare, în care formatorii au explicat conceptele cheie de stereotip, prejudecată, discriminare, stigmatizare etc. prin analogie cu astrologia:

- zodia este înăscută, nu depinde de noi, la fel ca orientarea sexuală, starea de sănătate, sexul, culoarea pielii, apartenența etnică etc;
- la fel cum există stereotipuri și prejudecăți despre zodii, există și stereotipuri și prejudecăți despre grupuri vulnerabile;
- persoanele care cred în astrologie au tendința de a se conforma prescripțiilor zodiei, la fel și reprezentanții grupurilor vulnerabile au tendința de a se autostigmatiza;
- discriminarea pe criterii legate de apartenență etnică, sex, stare de sănătate etc. este la fel de absurdă ca discriminarea pe criterii legate de apartenența la o zodie sau alta;

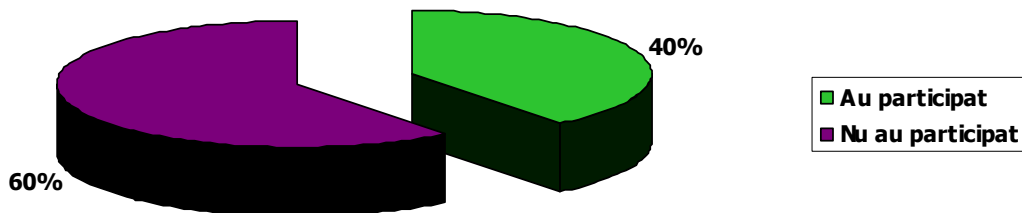
Sesiunea de informare a fost însoțită de un suport vizual atractiv (prezentare PowerPoint) și a continuat cu o prelegere interactivă legată de principalele grupuri vulnerabile la discriminare în mediul școlar, precum și de problemele specifice cu care se confruntă reprezentanții acestora (ex.: segregare, stigmatizare, autoculpabilizare etc). De asemenea, s-a discutat despre rolul școlii în formarea respectului pentru diversitate și drepturile omului și despre modalitățile concrete prin care poate fi atins acest deziderat. În acest context, a fost prezentat conținutul Ghidului de practici pentru aplicarea principiului nediscriminării.

În total, au participat la sesiunile de informare 791 de cadre didactice din cele două județe, reprezentând 40% din totalul grupului țintă.

În cadrul acestui demers s-a realizat și o cercetare asupra subiectului abordat, prin aplicarea în timpul sesiunilor de informare a unui chestionar pentru evaluarea gradului de informare despre discriminare al participanților din grupul țintă.

Participanți la sesiunile de informare pe teme de discriminare din totalul grupului țintă

Următoarea etapă a demersului de promovare a obiectivelor orizontale a presupus aplicarea practică a conceptelor tratate în ghid și dezbătute la sesiunile de informare. Pentru aceasta s-au organizat evenimente interregionale în cele două județe vizate de proiect, fiecare cu câte 80 de participanți, grupul din Brăila deplasându-se în Prahova și invers.

Conceptul acestor evenimente a avut în vedere atingerea mai multor obiective

orizontale, respectiv: abordare interregională, egalitate de șanse și dezvoltare durabilă.

Abordarea interregională a presupus cunoașterea și realizarea de acțiuni în comun a celor două grupuri selectate să participe la aceste evenimente, cu grupuri de cadre didactice și elevi din județul gazdă.

Cele două evenimente s-au desfășurat sub deviza „Zonă liberă de discriminare”, participanții dezbătând pe marginea filmului documentar „Școala noastră”, vizionat la începutul workshop-ului, problemele identificate de ei în activitatea didactică referitor la discriminare. O temă în cadrul workshopurilor a reprezentat-o identificarea de soluții concrete la problemele dezbătute prin intermediul metodei „cafeneaua ideilor”, o metodă nonformală de dialog activ, schimb de informații și găsirea de soluții creative la subiectele discutate.

În ultima parte a evenimentelor, participanții au realizat acțiuni de ecologizare a unor zone din județul gazdă: în județul Prahova, zona barajului Măneciu de pe malul Telejenului, iar în Brăila, o insulă din Delta Brăilei. La aceste acțiuni au participat și elevi din cele două județe.

Din feedback-ul primit de la participanții la sesiunile de informare, vă prezentăm câteva opinii:

- Nu ne-am aplecat suficient asupra acestei probleme. Este un pas bun înainte!
- A fost o activitate instructivă.
- Au fost și în sală exemple categorice pentru activitatea susținută.
- Sesiunea de informare a fost foarte interesantă.

- Mă interesează deoarece în școală avem mulți copii de etnie romă.
- Ritmul alert uenori ne-a creat un mic disconfort, dar acest lucru nu m-a împiedicat să cunosc colegi noi, impresii noi, alte experiențe, posibilitatea de a-mi exprima opinia

- Activitatea s-a desfășurat în condiții moderate.
- Sala prea aglomerată, materialele formatorului nu au putut fi vizionate, timpul prea scurt.
- Sesiunea de informare a fost foarte interesantă.
- Foarte interesant, detaliat, explicit.
- Ar trebui organizate astfel de sesiuni și în unitățile școlare.
- Combaterea discriminării în școală ar trebui să se organizeze prin muncă în echipă. Cursul a fost foarte bun și eficient.
- Sesiunea de informare a fost foarte interesantă și binevenită, s-au dat exemple care se regăsesc în viața și în activitatea noastră.
- Formatorii foarte bine instruiți și au prezentat frumos materialul.
- Predau într-o școală cu elevi majoritari de etnie romă. Sunt stigmatizați într-adevăr, dar din experiența mea aceasta a devenit și o scuză pentru orice nereușită.
- Voi utiliza anumite cunoștințe în cadrul lectoratelor cu părinții și/sau în activitatea didactică.
- Mă bucur că s-a introdus un astfel de curs, merit să deschidă mintea și concepțiile, iar prezentarea powerpoint edificatoare.
- Să vă lărgiți sfera de activitate și să participați și în școli și licee și să faceți o asemenea diseminare.
- Sunt foarte utile exemplele de activități concrete pentru evitarea discriminării.

Rezultatele concrete ale acestui demers de promovare a obiectivelor orizontale sunt:

- un ghid de bune practici pentru aplicarea principiului nediscriminării în activitatea didactică, realizat, publicat în 2000 de exemplare și distribuit grupului țintă al proiectului;
- aproximativ 1000 de persoane din grupul țintă implicate în acțiunile realizate;

- realizarea și distribuirea de materiale promoționale: 160 de tricouri, 160 de șepci și 160 de rucsacuri;
- 1 articol de presă publicat în ziarul Obiectiv Vocea Brăilei;
- 2 comunicate de presă publicate în mediul online, cu 21 de apariții, din care 7 preluări;

Alte activități pentru promovarea obiectivelor orizontale au fost desfășurate în timpul cursurilor de formare, formatorii abordând diverse subiecte în special în cadrul cursului *Proiectarea curriculumului centrat pe competențe*.

Sustenabilitatea proiectului

Calitatea programului de formare și impactul demonstrat de acesta atât asupra cadrelor didactice participante la procesul de formare cât și asupra procesului didactic de la clasă trebuie susținute pe termen lung, după finalizarea proiectului, prin măsuri ce pot asigura o sustenabilitate continuă a acestora, având în vedere factori socio-economici previzionați pe termen scurt și mediu.

Resursele necesare derulării, ulterior finalizării proiectului, a unui proces de formare optim sunt în mare măsură acoperite:

a. *resursă umană* (formatori) cu experiență atât în procesul pedagogic cât și pe conținutul programului de formare,

b. *program de formare acreditat* pe 4 module, program ce poate fi furnizat cel puțin un an de la finalizarea proiectului în forma actuală acreditată și care poate fi ulterior îmbunătățit și reacreditat ca urmare a feedback-ului primit de la cursanți,

c. *platforma e-learning operațională* încărcată cu informații digitale necesare derulării procesului de formare (suporturi de curs, teme de seminar, aplicații practice, exemple etc),

d. *laboratoare și săli de curs/seminar dotate* pentru derularea diverselor activități din cadrul procesului de formare. *Resursa financiară* minim necesară pentru derularea procesului de formare (plată formatori, costuri deplasare, costuri cazare, utilități) poate fi asigurată prin bugetarea acestuia la nivelul fiecărui inspectorat școlar ca și sumă necesară pentru formarea periodică a cadrelor didactice.

În paralel cu această soluție mai pot fi adoptate soluții de eficientizare a procesului de formare – prin prisma costurilor implicate, a riscurilor de neparticipare la proces din motive obiective (distanță, timp necesar realizării deplasării) - prin aplicarea și utilizarea *formării la distanță, crearea unui centru virtual de resurse* la nivel județean (CCD sau ISJ), centru ce va asigura diseminarea rapidă a informațiilor în sistemul de învățământ, ambele soluții utilizând ca suport platforma on-line existentă.

Întreg ansamblul de resurse și soluții prezentate mai

sus are rolul de a asigura o sustenabilitate pe termen lung a programului de formare, a derulării optime a acestuia, de a permite o dezvoltare continuă pe parcursul derulării întregului proces, astfel încât, în final, cadrele didactice să continue să-și dezvolte noi competențe aplicabile în procesul de predare-învățare-evaluare, care să contribuie la creșterea calității educației, oferind cadrelor didactice o pregătire de

calitate, în cadrul căreia se susține motivația și performanța acestora, reducându-se riscul părăsirii profesiei și încurajând tinerii să adopte cariera didactică.

Tabelul indicatorilor proiectului

Indicatori atinși

Indicatori	Valoare prognostată	Valoare realizată
Indicatori de realizare imediată (output)		
Personal din educație și formare instruit/perfecționat	2000	2262
Număr de participanți la instruire, - formare profesională continuă	2000	2262
Număr de participanți FSE – femei	1200	1851
Număr de participanți FSE din mediul rural	1000	1034
Număr de persoane asistate la debutul în cariera didactică - formare profesională continuă	300	461
Număr de participanți FSE – femei	180	396
Număr de participanți FSE din mediul rural	150	239
Indicatori de rezultat		
Rata personalului din educație și formare pregătit care a fost certificat (%)	90%	97%
Număr de participanți la instruire certificați - formare profesională continuă	1800	2206

Grup țintă	Valoare prognostată	Valoare realizată
Total, din care:	2000	
Cadre didactice/personal didactic din învățământul preșcolar (ISCED 0-6)	300	387
Cadre didactice/personal didactic din învățământul primar (ISCED 0-6)	400	474
Cadre didactice/personal didactic din învățământul secundar inferior (ISCED 0-6)	800	808
Cadre didactice/personal didactic din învățământul secundar superior (ISCED 0-6)	400	466
Personal didactic si didactic auxiliar cu functii de conducere, monitorizare, evaluare si control in invatamant (ISCED 0-6)	100	127

Indicatori adiționali	Valoare prognostată	Valoare realizată
Număr de programe de formare acreditate	1	4
Număr aplicații informatice dezvoltate pentru platforma suport a activităților didactice	1	1
Număr de rapoarte privind evaluarea calității programului de formare	1	1
Număr de conferințe susținute	4	5

Mărturii ale cadrelor didactice ce au trecut prin procesul de formare în cadrul proiectului

"Resimt participarea la cursurile din cadrul acestui program de formare ca pe o reală oportunitate de dezvoltare personală, și aceasta nu doar prin tematica variată și bine ancorată în contextul educației de azi, ci mai ales prin ocazia de a discuta cu profesorii formatori, cu colegii din alte școli, de alte specialități, probleme de actualitate, care poate ne frământă pe toți.

Percep întâlnirile cu profesorii formatori mai degrabă ca pe demersuri de a schimba atitudinea educatorilor și acest aspect mi se pare cu adevărat benefic. Cunoștințe, informații - multe cadre didactice le dețin, parcurgând diverse alte stagii de formare inițială sau continuă; deprinderi - iarăși mulți profesori le au, dobândite în acumularea experienței didactice de zi cu zi. Consider că atitudinea omului de la catedră este acel punct de sprijin pe care ar trebui să se întemeieze orice progres în educație. Și tocmai acest mesaj al schimbării de atitudine, chemarea la implicare, la a deveni cu adevărat actor al schimbării, e ceea ce am simțit eu că aduce plus valoare acestui program la care particip cu plăcere."

Burada Mirela Andreea
Profesor învățământ primar
Școala Gimnazială „Ion Câmpineanu” Câmpina

„Programul de formare ne ajută să fim la curent cu noutățile apărute în domeniul informatic, transmițându-ne informații și formându-ne deprinderi de utilizare facilă și eficientă a unor programe inerente tuturor activităților pe care le săvârșim astăzi. De asemenea, celelalte trei module, desprinse din ramura Științelor Educației vin în completarea experiențelor noastre de la catedră, prin diverse abordări teoretice legate de metode interactive de predare-învățare-evaluare, metode eficiente de management al clasei de elevi, scopul educației, rolul și sarcina adultului/ profesorului în educația copilului/ adultului etc. Aceste cursuri nu reprezintă, însă, doar un suport pentru activitatea noastră desfășurată în sala de clasă, ci și în viața familială, creându-ne competențe de creștere "ca la carte" a propriilor noștri copii."

Tudorache Gina
Profesor învățământ primar
Școala Gimnazială "Mihai Eminescu" Ploiești

Titlul programului: Programul Operational Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007-2013

Titlul proiectului: Profesionalizarea carierei didactice – noi competente pentru actori
ai schimbarilor in educatie din judetele Braila si Prahova

Editorul materialului: Inspectoratul Scolar Judetean Braila

Data publicarii: Septembrie 2013

Continutul acestui material nu reprezinta in mod obligatoriu pozitia oficiala
a Uninunii Europene sau a Guvernului Romaniei.

Inspectoratul Scolar Judetean Braila
Bulevardul Al. I. Cuza, nr. 172, Braila
Tel: +40(39)619160 Fax: +40(39)614060

www.actored.ro